

Social Trials – monitoren, evalueren en leren

Programmavoorstel

September 2019

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpoddrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma ouderen kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail memorabel@zonmw.nl of telefoon 070 349 52 23.

Datum: September 2019

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Sociale media

- www.facebook.com/zonmwNL
- www.twitter.com/zonmw
- www.linkedin.com/showcase/zonmw-ggz/
- www.youtube.com/ZonMwTV

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Programma	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Opbouw van het programma	5
2.3	Monitoren en evalueren door Tao of Care	5
2.4	Externe evaluatie	6
3	Beoordeling en begeleiding	7
4	Procedure	8
5	Tijdsplanning en begroting	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Inleiding

In augustus 2019 heeft ZonMw, na meerdere overleggen op bureau niveau met directie Maatschappelijke Ondersteuning (DMO) van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het projectteam van Tao of Care, opdracht gekregen om een programmavoorstel voor monitoring van Social Trials in 4 gemeentes te ontwikkelen. In dit programmavoorstel geven we een beknopte programmabeschrijving met bijbehorende begroting. Meer informatie over Social Trials is beschikbaar op www.tao-of-care.nl.

2 Programma

2.1 Aanleiding

Op 19 december 2017 heeft de Kamer de motie van het lid Bergkamp (D66) over de sociale benadering bij dementie aangenomen. In pilots voor sociale benadering van dementie- die afgelopen januari officieel van start zijn gegaan in Rotterdam, Amsterdam, Amstelveen en Den Bosch -, wordt gewerkt aan interventies om het leven van cliënten en mantelzorgers te vergemakkelijken. De eerste resultaten geven aan dat er met name (andere) behoefte is aan hulp, meer diversiteit in de dagbesteding en meer hulp in de laatste fase van dementie (rouw en/of verlies). Pilots zijn opgezet met een beoogde looptijd van 4 jaar en worden uitgevoerd door Tao of Care met professor Anne-Mei The als projectleider.

2.2 Opbouw van het programma

Op verzoek van en in afstemming met de directie MO en aansluitend op andere faciliteiten die (door VWS, betrokkenen gemeentes en zorgverzekeraars) worden ingezet om de pilots te ondersteunen, wordt hier een voorstel gedaan voor een beperkt programma dat gericht is op het monitoren, evalueren en leren van Social trials. Het betreft zowel een interne monitoring en evaluatie-exercitie uitgevoerd door het Social trials-projectteam, als een externe evaluatie die zal worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij; beide trajecten lopen parallel aan de pilots. Voor de eerste twee jaar is een budget van 1 miljoen euro nodig.

2.3 Monitoren en evalueren door Tao of Care

Op 20 juni heeft het Tao of Care-pilotprojectteam een voorstel voor dit traject bij ZonMw ingediend. Kort gezegd focust het voorstel - op basis van de afspraken met de Social Trial-regio's- op:

Begeleiden systeemverandering	Vertalen leereffecten van de initiatieven naar effecten op het bestaande (zorg)aanbod (o.a. inzet casemanagers)
	Analyseren werkzame bestanddelen van de initiatieven en verbreden naar alle Social Trials en landelijke dekking
	Agenderen en uitwerken strategische thema's Social Trial overstijgend (o.a. arbeidsmarktproblematiek)
	Analyseren financiële- of bekostigingseffecten Social Trial overstijgend en delen leereffecten
Monitoren en evalueren leereffecten	Opzetten en uitvoeren, monitoren en evaluatie systematiek op proces, kwaliteit en kosten per interventie (incl. nulmeting)
	Ontwikkelen en uitvoeren kwartaalrapportage en resultaten vertalen naar (verbeter)acties
	Opzetten en uitvoeren monitor over kwaliteit van leven middels de N=1 methode (interviews)

Monitoring is geïntegreerd in de werkwijze van het SBD-team, hierdoor is de output direct feedback voor SBD-teamleden. Per regio worden kwalitatieve inschattingen gecombineerd met trendanalyses. Het voorstel beschrijft een traject van circa 2 jaar met een budget van ongeveer 100.000 euro per jaar per regio.

2.4 Externe evaluatie

Naast monitoring en evaluatie door het projectteam zelf wordt een onafhankelijke evaluatie van de pilots in alle 4 regio's opgezet. Deze evaluatie maakt gebruik van de gegevens die zijn verzameld door het projectteam, aangevuld met eigen onderzoek en informatiebronnen. Daarbij staan vragen over effectiviteit, kosteneffectiviteit en repliceerbaarheid van social trials centraal. Belangrijke uitkomstmaten zijn in ieder geval kwaliteit van leven van patiënten en tevredenheid van patiënten en mantelzorgers. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het ontsluiten van resultaten van de pilot en het leertraject op basis van opgedane ervaringen. Precieze kaders voor de externe evaluatie zullen vastgesteld worden door de beoordelings- en begeleidingscommissie (zie de volgende alinea). Een top-down-subsidierende of opdracht zal worden ingezet voor dit traject met een bijbehorende verwachte looptijd van 1,5 jaar en een budget van 140.000 euro.

3 Beoordeling en begeleiding

Voor het beoordelen van projectvoorstellen rondom monitoring en evaluatie (intern en extern), het vaststellen van het evaluatiekader (extern), het begeleiden van het traject en het beoordelen van evaluatieverslagen benoemt het ZonMw-bestuur een beoordelings- en begeleidingscommissie. Deze commissie zal ongeveer 5 leden hebben die op persoonlijke titel zijn benoemd en beschikken over relevante expertise rondom het onderwerp, evaluatiemethodologie en/of zorg in het sociaal domein vanuit verschillende perspectieven. Hierbij valt te denken aan ouderen- en mantelzorgers, gemeentelijke bestuurders, ziektekostenverzekeraars, methodologie-experts en zorgverleners. Een vertegenwoordiger van VWS maakt als waarnemer ook onderdeel uit van de commissie. Het secretariaat wordt verzorgd door ZonMw.

4 Procedure

Voor beide trajecten (interne en externe evaluatie) zullen top-down procedures worden ingezet. Voor de interne evaluatie zal deze procedure aansluiten op uitvoeringsafspraken voor de 4 regio-pilots. Dat betekent dat voor de interne evaluatie subsidies aan de 4 betrokken gemeentes zullen worden verstrekt. Voorstellen voor interne monitoring en evaluatie kunnen pas na een positief advies over kwaliteit en relevantie van de beoordelings- en begeleidingscommissie aan het ZonMw-bestuur worden gehonoreerd.

Voor de externe evaluatie zullen (meerdere) kandidaten worden benaderd om een voorstel in te dienen dat eveneens door de commissie zal worden beoordeeld. Afhankelijk van de afspraken rondom pilots ten aanzien van de interne evaluatie en nog nader te bepalen kaders voor de externe evaluatie zal een keuze worden gemaakt voor een subsidie of opdracht.

Aangezien het hier een wettelijke taak van gemeenten betreft en het met name gaat over het toepassen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) is bij subsidiëring geen spraken van staatssteun¹.

Ook voor de externe evaluatie zal geen ongeoorloofde staatssteun worden verleend en zal eventuele opdrachtverlening conform ZonMw-aanbestedingsregels plaatsvinden. Het ZonMw-bureau zal zorgdragen voor versimpelde en versnelde procedures.

---

¹ <https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/zorg/>